

Legnagyobb fontos kérdés... Cartouches... gyarabot... Exelmans...

Freres

Schottenring 25. sz. a. rak... kedokuel.

diak! ... szulata. KAROLY... uez-uteza 15. sz.

szulata. KAROLY... uez-uteza 15. sz.

ikkeknek... szag részere... ránk nők és gyermekek szarint készítése s saját...

AK. ... KITÜNTETES SZEMEN-FEHERVAR... 1879

Diszoklevéllel... 1871-ben

gjutá... zéteszek... tulajdonos.

KITÜNTETES SZEMEN-FEHERVAR... 1879

Diszoklevéllel... 1871-ben

gjutá... zéteszek... tulajdonos.

Diszoklevéllel... 1871-ben

gjutá... zéteszek... tulajdonos.

Diszoklevéllel... 1871-ben

gjutá... zéteszek... tulajdonos.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP. A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy másodosztályú... Hirdetési díj: Négy másodosztályú...

Az ország baja.

A kormány dőszöl, a várva várt... nem lesz több deficit. Lehetőség-e... Tiszta megmutatta, hogy lehet...

Megkíszerelte az adókat s mikor ez sem volt elég, akkor új adókat rótt a népre. Az istenadta nép pedig jajgatott és nyomorgott. Hiába panaszkolta nehéz állapotát, közgazdasági bajait, Tiszta bedugta füleit s folytatta a kegyetlen sarcolást.

Es ez a kegyetlen munka meg fogja teremni gyümölcsét. Az államháztartásban megszűnik a deficit, ha ugyan fergeteggé nem fajul a politikai időjárás. Ha háboru lesz, vége mindennek, ha nem: megszűnt a deficit. De jöhet fagy, dér, jégeső s akkor ismét ott vagyunk, a hol voltunk. — Egy szóval: deficitünk akkor szűnhetik meg csak, ha az ég kegyének egész verőfénye sugárzik le reánk.

Es ha megszűnik a deficit az államháztartásban, annál rombolóbb munkát fog végezni a nép között. Az adózik deficitjét ki fogja kiegyenlíteni? Nem az a mesterség, új és új adókkal, az adózik deficitjének emelésével állítani helyre az egyensúlyt az államháztartásban, hanem az az igazi finanszírozhatóság, a ki az adózik háztartásának feleslegét veszi csak el s használja fel a köz, az állam céljaira. A ki másként jár el, az nem szűnteti meg a deficitet, csak az állami budgetből átteszi a magánosok budgetjébe.

Ezt a deficitet, az adózik polgárság deficitjét, kellene első sorban megszüntetni. Mert a nyomor terjed, a föld-birtokos osztály pusztul, a kivándorlás nem szűnik. A termő föld alig bírja terhet és iparunk nincs. A közgazdasági deficit óriási.

A legnagyobb baj, hogy nincs iparunk. Évente 36 millióval többet adunk ki a külföldnek iparcikkéért, mint a mennyit nyers terményeinkért onnan be-

veszünk. Ha ez így tart, hová jutunk? Ipart kell teremtenünk mindenáron. De az a mód, melyen eddig haladtunk, nem vezet a kívánt eredményre.

Nálunk nincs hitel, nincs vállalkozási kedv, nincs tüke oly vállalatok megindítására, melyeket idevaló, tapasztalatlan, az ipar és kereskedelemben járatlan egyének akarnának kezdeni. De a mi a legfőbb, nálunk hiányzik az ilyen vállalatok iránt az érzék és bizalom. Egyetlen egy bankunk volt az országban, — az is nagyobbára francia pénzből alakult — mely egyedül az iparvállalatok számára tartogatta hitelét. De ez is feloszlott, megbukott. — Az országos bank történetét ismeri mindenki. Milliósit szédelgők pocékkolták el.

Az ilyen kezdet után ki mer újabb bankot alapítani Magyarországon az ipar emelésére? Hiába alapítgatjuk az ipariskolákat, ha fiaink képzettségük tovább fejlesztésére nem találják meg a teret s ha megtalálták, nem kapnak hozzá tőkét. Ipart úgy kell teremteni, a mint arra bennünket más országok példái tanítanak. Az elmélet — elmélet marad, ha nincs meg a tér, a hol iparos ifjaink magukat tovább képezvén, a gyakorlatban érvényesítsék tehetségüket, legfeljebb a bor mellett politizálgatják renyhe csoportját szaporítják velök, de egy lépéssel sem jutotunk előre.

Hogy iparunk legyen, arra nem az a mód, hogy iparbiztosokkal dikcióztassuk körül az országot, hanem az, hogy a külföld nagyiparosait, a külföld tőkéjét, egy szóval a külföld kész iparát hozzuk be ide. Franciaország példája mutatja, hogy így kell eljárunk. A francziák Németalföldről és az Északi tenger partvidékéről hozták be azokat a takácsokat és rézműveseket s egyéb iparágakban jártasabb külföldieket, a kikből tanulni akartak. Nem mult el egy-két évtized s a tanulókony francziák túlhaladták mestereiket.

Igy kell nekünk is eljárunk. A külföld megtérített kész iparát kell beállítani Magyarországon s akkor lesz iparunk; s ha ifjuságunkban meg van a kellő tanulókonyosság — a mint meg is van — úgy később, egy-két évtized múlva, lesz magyar iparunk is.

Sajátságos, hogy erre nem mi jöttünk rá, hanem egy idegen: Duckert's budapesti belga konzul, a ki beutazta országunkat, megismerte összes képességain-

ket s ennek alapján ajánlotta hazája iparosainak, hogy keressék fel Magyarországot, hogy telepedjenek le közöttük, hogy hozzák ide iparukat.

Még nincs egy éve, hogy ez a felajánlás elhangzott s így még nincs is eredménye. De lehet, csak hogy es is nehezen fog menni. A hol oly rossz az igazságszolgáltatás és a közigazgatás, oda nem szívesen hozzák be a külföldiek vagyontu- kat. Megbízhatóbbá kellene tenni a közigazgatást és igazságszolgáltatást gyorsan végrehajtható törvényekkel, mert a mai törvénykezés mellett minden szorgalom, munka és számítás sikertelen marad. A külföld keserű tapasztalatokból ismeri a magyar viszonyokat. A mig ezek így maradnak, nincs rá kilátás, hogy iparunk legyen.

Toma Sillárd.

Belföldi hírek. A kölcsön konverzió. Tiszta Kálmán miniszterelnök a Rothschild csoport képviselőivel befejezte az államkölcsönök konverziójára vonatkozó tárgyalásait s már alá is írták az e pénzügyi műveletre vonatkozó terjedelmes szerződéseket. Simor herceg prímás látogatást tett G. Csáky kultusz-miniszterrel s egy bécsi lap híre szerint hajlandó ama vizályokat, melyek közte és Trefort közt uralkodtak, a feledésnek átadni. — A brüsszeli kiállítás on több magyar kiállítót nyert jutalmat. Különösen a magyar liszettel tüntették ki első helyen. A spanyol miniszter-válság — minnek utána a miniszter tanács megegyezésre jutott a katonai reformok kérdésében — teljesen el van hárvita. A regálebizottság ellenzéki tagjai abban állapodtak meg, hogy sem az állami italméresi javaslatokról, sem az ennek következtében adandó kárpótlásról szóló törvényjavaslatok nem fogadják el még általánosságban sem. Kriesch János műegyetemi tanár hat heti súlyos betegség után elhunyt.

A regálebizottság tárgyalása. A képviselőház által kiküldött regále-bizottság tegnap kezdte meg tárgyalásait Tiszta Lajos gróf előnökllete alatt. Az ülés elején vita fejlődött ki az iránt: vajjon a bizottsághoz utasított és egymással benső összefüggésben álló két törvényjavaslat együttesen, vagy külön-külön vettek tárgyalás alá. — A vitára Bujanovics Sándor ama felszólalása adott okot, mely szerint korai volna az általános tárgyalást már most megkezdeni, hanem adja meg a kormány a kellő felvilágosításokat, s ezek tanulmányozhatása végett azután a tárgyalások pár napra el volnának halasztva. E felszólalás hosszabb eszmecsere szült, melynek végzetével Bujanovics ama kérdés előzetes megvitatását jelezte szükségesnek: mi lépjön a regále helyébe a bizottság e kérdés tárgyalását megkezdvén: az ügy érdeméhez jutott már első ülésén is, melynek eredményeképpen az elnök konstatálta, hogy a bizottság a kártalanítás

alapjául az állami italméresi jövedék behozatalát helyesli és a két törvényjavaslat együttes általános tárgyalását szerdán delelőtt folytatja.

Ismét hadszervezeti reform. A királyi előnökllete alatt minap tartott haditanács ismét egy új hadszervezeti reformot fogadott el. E szerint a tüzérség egy új alkotórészszel fog szaporodni: a mozgás-tábori áttegekkel. Ezek feladata főképpen abból fog állni, hogy a mai hadviselésben oly nagy szerepet játszó földhánnyások ellen kellő gyorsasággal működjenek. E célra — a vezérkar állítása szerint, — a tábori tüzérség nem alkalmas, mert annak 8-10 cm. kaliberű ágyui, melyeknek nehezebbek pedig a kívánatos gyorsaságot akadályozhatnák, nem dolgozhatnak elég hatással; de nem alkalmas a vartüzérség sem, mert ez viszont sokkal nehezekebb, semhogy a hadmezdulatok gyorsaságot kényelhet. A mult hónapban tehát Bécsben kísérletet tettek egy ágyu-áttegek s két bombavető-áttegek egy mozgó ostromúteg-csoporttá való egyesítésével. Az ágyu-úteg állt négy 12 cm. rövid acélbronc ostrom-ágyuból, egy-egy bombavető-úteg négy 15 cm. acélbronc ostrom-bombavetőből; egy ily útegcsoporthoz volt tehát 12 ágyu, 82 szekér, 534 ember s 409 ló. Az ezen útegcsoporthoz tett kísérletek Felixdorf mellett a király jelenlétében fényesen sikerültek, ennel fogva elhatározták, hogy ez úteg-csoportokat a tüzérség külön szervez alkottó-részévé teszik. Egylőre őt ily ostromúteg-csoport felállítását tervezik: kettőt Bécsben, egyet-egyet Budapesten, Krakkóban és Przemisben. Ezek el lesznek különve az ostromparktól s beosztva a működő hadseregbe, ahol a hadsereg, vagy szükség szerint a hadtest- vagy gyalogsági dandárparancsnokságnak lesznek alárendelve. Nagyon természetes, hogy ez az új „alkotás” a tüzérségi tisztis és legénység állomány s vele a költségek lényeges emelésével lesz összekötve.

A hadfelvezetés és a magyar ipar. Az országos iparegyesület ipartestületi szakosztályának a hadfelvezetési ügyekben kiküldött albizottsága Rátth Karoly (iparos) előnökllete alatt ülést tartott, melyen meghallgatta az ez ügyben alapos információ szerzése végett Bécsbe, a hadügyminiszteriumhoz kiküldött igazgatási tag tüzetes jelentését. E jelentésből a bizottság sajnálattal győződött meg arról, hogy ama jobbszemleg terjesztett hírek, melyek az iparosok várakozását felcsigázták, nem alapultak tényeken, a mennyiben a közös hadügyminiszterium által kötött szerződések mindeddig felmondva nincsenek. Orvendetes tudomásul szolgált ebből a jelentés ama része, melyet később a közös hadügyminiszteriumtól vett hivatalos átirat is konstatált, hogy legkésőbb ez év december végéig a mostani konzorciummal a borsállításra nézve fennálló szerződés től fog mondatni s 1891. január elsejétől való szállításokra nézve új pályázat irat ki. Hallomás szerint a pályázati kiírás értelmében a pályázó nagyvállalkozók kötelezve lesznek arra, hogy bizonyos irányban a saját felelősségükre a kis ipart is lássák el munkával. A bizottság azonban bevárandonak

A „DEBRECZENI” TÁRGYAJA

Jó versek.*)

Heine szobra. Azt éneklek meg, a mi nincs, Tudnillik Heine szobrát, Mit éneklőjének nem emelt az Egységes Németország. S használom kedvenc vers-idomját, Barbár rimpengető én, Szabadságharczunk vesztén omlott Könyjére emlékezvén. Október végén zúg most is a szél, Hanem nagyot fordulva: A széttört német egy, s a letiport Magyar szabad lett újra. Söt kutya-macska-pajtáság után Köténk bölcs szövetséget; Csoda! megjött eszünk, csak Heint Zárja ki a frigyből a német!

O szórta első mérges nyilait A duodéc királykák ellen, Lövöldözé a hollókat a tépdelt Germán prométheszui mellen.

S az elcsépejt „matrác-sír” szalmazsájkán Feküdve modzudhatlan, A szalmafejt kis tyranokkat Csépelte szakadatlan. Káplárok szobra áll mindenfelé A Spree és Elba partján, Lyukgatva az eget, s mint Hermanok Osztozva a Wallhallán. Csupán az álmos nemzetet csatára Dallal riasztó őrszem, Ki gyóz a szellem lángkardjával, Nem kap jelet, csak ő nem! S hogy egy kalap alá jutottak, Egy a nagy nemzet koronája: „Legfelsőbb helyről” kö jön a szoborhoz, Szegény költő fejéhez vágva! Gyűjtés nosza betiltatik, Furcsa legenda! — Pórl jár még, Kiültjék még az emlékjelre Adakozó magyar királynét! Mert ez a nó az, ki fulánkját A mézajku méhnek nem nézve, Csak örök édes dalait Fogadja fejlődmi szívébe. S im Párisban, Boulangerék se Verik agyon, mint burkus kémét; Csak isten őri, hogy szobort Nem kap a francziától a német!

Egy asszony... „Egy asszony halt meg itt az éjjel”, Szól a közömbös idegen. „Jó asszony volt”, mond a rokonság. Hja! nincs maradás ide lenn. A pap azt mondja: „hivó lélek”. Az orvos: „egy nagy betegem”, A férj a koporsóra nézve S csak annyit mond, hogy — „mindenem” Gr. Zichy Géza. Közvetlen, édes, mint a dal ütemje, Pedig egyetlen szó ez s nem egyéb, Csak szerelemből ejtse, sugja, zengje Akár a férj, akár a feleség. Búbánatomban avagy örömben, Az én Matildom így szólítgat engem, Es én is ekkép szólítom meg őt, Kis tűzhelyemnél s a világ előtt. Te részesként jutsz bánathoz, örömhöz, Ki tegnap voltál, úgy talált a ma; Tegezve minden oly hamar közös lesz, Tegezve nincs mi elválasztana. Valami érzés csak azt sugja bennünk: Öröktől fogva egy már a mi lelkünk, Nem veletlen, hanem rendeltetés, Hogy érted élek és te értem élsz. Én nem tudom: hogy chic-e s már így szép-e? Előttöm furcsa egy szó ez: maga, A durvaság valódi mintaképe, Bizalmatlanság örök záloga. Ha hitvesed: elmondhatod te szépek,

Minden virágot áldozhatsz nevének, S hogy életed vezérlő csillaga, Mit ér, ha hozzá fűzöd, hogy — maga. Az a „te” csupa szív, olyan közlekeny, Ez a „maga” számító, hideg ész. Az oly nyílt, mindig olyan békülekeny, Ez oly zárt, mindig olyan csatakezés. S a háboruban az őszinte ellen, Nem hagy fenn kérdést, mely elintézetlen, Mindent bevégez gyorsan, hevenyén, — Vád nem marad benn a szív rejtékén. Te szép, te jó, te hü, te kedves, édes, Te életem szelid őrangyala! Te tiszta homlok! oh te ajk, beszédes, Te két sötét szem derült hajnala! Te áldott lélek, anyagond a fészken, Te az enyém, én a tied egészen! Te véled küzdöm át az életet, Te lész a kép örökálmom felett! Emléksorok. Bertának. A mit leirok itt-ott néhanap, Lelemből mindom sor egy kis darab. Kedves leánykám, ime itt adok Neked is abbel egy kis darabot. Nem kérek érte díjat egyebet, Csupán síromra majd egy könyvedet; Es ennyit nekem adni fogsz talán, Ki nekem lelkem egy részét adám.

tartja a közös hadügyminiszter által tervezett pályázati kiírást, hogy annak tüzetes feltételeihez képest az iparosoknál előterjesztést tegyen a szervezkedés módozataira és feltételeire nézve. Addig is sajnálattal vette tudomásul a bizottság, hogy bizonyos oldalról az a terves és minden alapot nélkülöző hír terjesztetik, mintha az egyesület egy új szállító szövetkezet létesítésének eszméjével foglalkoznék. Az egyesület hivatását abban látja, hogy az érdekelt iparosokat a szállításokban való részvételre buzdítva, erre vonatkozólag esetleg utbaigazítással szolgáljon s ez értelemben jövőre is meg fog felelni kötelességének.

Külföldi hírek. Fejedelmek találkozása. Az orosz császár f. hó 27-én érkezik vissza nagy körútjából Pétervárra. Onnan Koppen házába utazik, ipja: Kresztély dán király uralkodói jubileumára. — Visszatérőben meglátogatja a német császárt. Battenberg herceg házába. Ismét felmerült az a hír, hogy Battenberg porosz hercegnőt, Frigyes császár leányát. Henrik porosz hercege f. hó 21-én Bécsben időzött. A császári család Bakuban a turkánok által lelkiesen üdvözöltették. A havrei német cimere s értékében a vizsgálat folyik s már is bizonyosnak látszik, hogy a sértés részeg emberek követtek el. A győri jogakadémia — királyi engedély alapján — meg fog szüntetni. A megszüntetés fokozatosan történik, azaz minden évben egy tanfolyamot megszüntetnek, így 1892-ben a jogakadémia végleg megszűnik.

Törvényjavaslat

az állami italmérséji jövedékről.

(Folytatás.)

28. §. A megváltás keresztülvitele első sorban az egyes adókötelezettekkel kísérelendő meg.

Ha ez a mód eredményre nem vezet, de az egy községben adókötelezettek többsége kijelenti, hogy ők hajlandók azt az összeget megfizetni, melyet a pénzügyigazgatóság a megváltás alapjául az egész község összes adókötelezeteire megállapított s ezen összeg pontos és hiánytalan befizetéséért az egyetemleges szavatosságot is elvállalják: akkor a többséggel a megváltási szerződés az egész község italmérséji adójára nézve megkötendő.

Ha a megváltás az adókötelezettek többségével sem sikerül, a községgel kísérelendő meg a megváltás.

Ez esetben a kötelezettek többsége azok irányában, kik a megváltási szerződéshez nem járultak, mint az italmérséji adó bérleje tekintendős mindazon jogokat gyakorolja, melyeket a bérlet az alábbi 30. § értelmében gyakorolni jogosítva van.

Megváltás esetében az italmérséji adó, havi utólagos részletekben fizetendő. Ha a megváltási szerződés a községgel jó létre, a községet 500 forint terjedő megváltási összegig ennek 5%-a, ezental terjedő megváltási összegnek pedig azok 2%-a beszédesi jutalekké illati, mely azonban évi 2000 forint meg nem haladhat.

29. §. Ha az előző szakaszban körülírt megváltás egyik módja sem sikerült, az adóbeszedési jognak bérbeadását kell megkíséríteni.

A bérbeadás megkísérlése az adóköteles üzletekben kimért és elárusított italok neme, mennyisége és minőségéhez mért hazonbéri összegeknek községalkinti megjelölése és előlegesen kihirdetése mellett történhetik.

Kivételesen több község italmérséji adójának beszédesi joga együttesen is haszonbérbe adandó.

A bérbeadást csak nyilvános árverés útján és pedig úgy nyilvános szóbeli, mint

írásbeli zárt ajánlatok elfogadása által szabad eszközölni.

Az árverés előzetesen mindig közhírré teendő, s ha kivételesen több község italmérséji jogának együttes bérbeadása czélozattik, ez a körülmény az árverési hirdetésben világosan kitéendő.

30. §. A bérlet jogait és kötelességeit, a közte és a pénzügyigazgatóság között fennálló jogviszonyt, a haszonbérleti szerződésben foglalt árverezési feltételek szabályozzák.

Az alábbi 31-37 §§-ban foglalt azon jogok, melyeket kincstári kezelés útján az állam gyakorol, a bérlet is megilletik.

31. §. Mindazon esetekben, mikor a jelen törvény 26. §-ának 3. pontja értelmében, az italmérséji adó kincstári kezelés útján a pénzügyi közegek által szedetik be, annak kivétele a pénzügyigazgatóság választása szerint aképen történhetik,

1. hogy a pénzügyigazgatóság egyes adókötelezettekkel saját italmérséji adójuk összegére nézve megegyezik;

2. vagy a kincstári közegek az adókötelező vállalkozó által, az alábbi szakaszokban meghatározott módokon beszolgáltatandó adatok alapján időről-időre utólagosan vagy a kiméresi illetégek kis mértékben való elárusításra beszerzett cikkek után esetről-esetve veti ki az adóösszeget, vagy végre

3. a kivételt alábbi 38. § értelmében ugyancsak a kincstári közegek a hivatalos és esetleg az adó kötelezett által nyújtandó adatok alapján minden évre előre teljesítik.

Ezen beszedési módok különböző adóköteles felek irányában egy egy községben együtt tehen is alkalmazhatók

32. §. Az előző 31. §. 1. pontjában említett esetben a pénzügyigazgatóság és az adóköteles fél között egyezményileg megállapított összeg képezi a fizetendő italmérséji adót

A 31. §. 2. pontjában említett esetben az adó a tényleg kimért vagy kismértékben előadott cikkek neme, minősége és mennyiségehez képest fűszendő. E végből adókötelezettek tartoznak az általuk beszerzett, termelt, vagy természetű adóköteles cikkekéről bevételi árújegyeket vezetni, ebbe az adótelek szerint való adóztatás kezdetekor meglevő készleteiket, nemok, mennyiségük és minőségük szerint felvenni, a később bevételező adóköteles cikkekét az adóbeszedésre jogosítottnak esetről esetre bejelenteni és ezeket is beraktározásuk alkalmával ugyanazon árújegyekben folyólagosan vezetni.

(Folyt. köv.)

A Vulkan csucsán.

A német császár által mellőzött, lenezett osztrák miniszterelnök politikája a korona részéről fényes elégtételt nyert.

A mostani, az újabb osztrák császári kinevezések által kiegyezett, — osztrák miniszterium határozottan aristokratikus jellegű és homogen jobboldali vagyis okonzervatív. A nemzetiségi, a foederalistikus irány határozott győzelmet jelenti e kormány.

Most már csak a Venczel koronájának helyreállítása és a cseh királyi-koronázása van hátra. Tán ez is bekövetkezik.

Eddig csupán a lengyeleknek volt egy tárcz nélküli miniszterük. — A paritás megkívánta, hogy a cseheknek is adjanak ilyen minisztert.

Az igazságügyi tárczát Schönborn gróf, a morva helytartó nyerte el.

Ez a telivér aristokrata a hangzatos német névvel a legvadabb csehnek egyike, ki ez ideig a dualismus ellenese és a magyarok fanatikus ellensége volt.

A jeles csehvezér a kiegyezést annak idejében egy rópirattal üdvözölte, melyben a következő monumentális vadság olvasható: „Nehéz az osztrák hazafira, hogy egész — Ausztriáról immár alig beszélhet; még inkább

nehezére esik a Lajtán tuli embernek a részvétel a societasleóninában, mely a Magyarországgal való pénzügyi kiegyezés jó hangzású nevével viseli; még nehezebb a szolgált osztrák katonának a hadsereg fokozódó két részre oszlásába magát beletalálni s Kossuth pretorianusait bajtársaiképen üdvözölni.”

Ziemalkowszky, a szabadelvű lengyel, nyugdíjaztatott és helyére Zaleski galicziai helytartó nevezetett ki.

A talaj pompásan elő van készítve, hogy a Lichtenstein iskolaromboló javaslati számára a többség biztosítsassék.

Taafe gróf, ki az osztrák nemzetiségek kibekitést állította programjának, leveti álarcazt.

Ez a tuczatállamférfi, ez a politikai akrobata bevalja kontárkodásának szégyenletes fiaszkóját.

Az az egységes Ausztria, melyben a németesség volt a hegemónia, nincs többé. A kibekített nemzetiségek egymás hájába kapnak és verekednek a konczon.

Az esetről esetre való többség együgyű elmélete meghozta gyümölcsseit.

Ausztriában a parlamentáris absurdumok aerájának fénypontjára jutottak.

Legközelebb az egységes állami nyelv fog eltöröltetni és lesznek cseh, lengyel, rut hen, szlovén stb. állami nyelvek.

A reichsráthban bábeli nyelvzavar támad és minden osztrák képviselő anyanyelvén fogja a monarchia másik felet boldogítani.

Bécs lecsapattik a fővárosi magas polczról és egyszerű tartományi székváros lesz: helyébe lépnek Prága, Lemberg, Laibach, Brünn, Klagenfurt stb. mint új fővárosok.

A német kultura nagyon veszélyes ellenfél, melynek hatalmát a jó osztrák iskolák növelték.

Le kell szállítani a miveltégi színvonalat. Ki kell szolgáltatni az állami iskolát a felekezeteknek. A kultura ugyis csak forradalmárokat nevel. Előjen Lichtenstein hercege!

És Taafe mester és kegyelmes kollegái ott járnak a politikai kankant a Vulkan csucsánál — meddig? A jó Isten tudja.

Mi magyarok nyugodtan nézzük ezt a tragikomédiát.

Nincs jogunk bele avatkozni, kedvünk sincsen hozzá.

Hej pedig be jó lenne egy pár politikai huszárnyagossal rendet csinálni oda át, a szomszédban!

Vidék.

(Az ipartűgyek misériái.) H. Bészörvény, okt. 21.

Kétségtelen dolog előttünk, hogy a mai kor emberei akár a kormány formákat, akár az ipartűgyet tekintve legalább háromféle változatokon keresztül jutottak, s élnek közöttünk még sokan, kik látják a nemes rendi alkotmányt, a rákövetkező önkény uralmat, míg nem ma már a modern jogállamban találják magokat.

Miért beszéljek tehát ezekelőtt cseh monopolumról, a sok költséggel és bosszantással remekelő azon segédéről, kinek megilletett egyezési a mester urakkal numerusban és casusban; vagy miért beszéljek az iparszabadság azon koráról, midőn a könyelmű ifjú vállalkozás, fortyélos nyelve üzerkedés, kora nőtülés s erre következett nyomor, inség, számtalan kontár — dominálta a helyzetet; — elég az hozzá, hogy mostan már — persze a gyár s különösen az osztrák gyár-ipar productumainak épségben tartásával — a kézmű iparra nézve az iparszabadsági és czehi tekintetek öszhangzásba hozva kibekítve s egyeztetve vannak, mert az iparosok husz tagból álló hatósági bizottak választása által képviselhetetik ma-

élet koronáját is adja meg, — azt nem tudom.

Iparosok, kézművesek, katonák, pásztorok és földművesek különös nyiltáguknál, s minden tartozkodás nélküli utuknál fogva meglepően naivok. Mikor még a székely földön a passzió előadása szokásban volt, történt, hogy egyszer Krisztus szerepét egy molnár adta, s mikor az a keresztre volt kötözve, a csöcselék nép minden guynyosót rá mondott, de a keresztet fesztett nagy méltósággal túrt mindent, migmeg egy varga rákiáltott: „Te liszt lopó!” Ekkor türelemvesztve kiáltott le a keresztől a molnár: „No várj, te hitvány varga, ezert megrázlak, ha innen leszállok!” — Egy szép pünkösdi napon egy városi ur szép fekete ruhában kísélt a mezőre, hol a bivaly-csorda legelt; a mint egy bivaly meglátta, elbődült s elkezdett egyenesen feleje szaladni: a megijedt ur sietett a pásztor közelebe jutni, ki e szavakkal csilapította: — „Ne tessék megijedni, nem bántja: azért szaladt a tekintetes ur felé, mert azt hitte, hogy a bornyát látja.”

A lompértakat azzal bosszantják hogy tornyukra egykor ez a felirat volt a kőfalra festve: — „Ezen torony készült Lompértón.” Ha ez csakugyan úgy volt, nem tudom eldönteni, hogy ebben a naivság az építő mestertől, vagy az egyház tagjaitól származik-e?

Némely nemzetiségnek valóságos jellemvonása a naivság; s hazánk lakói közül e tekintetben csigány, örmény, zsidó, szász, sváb és székely egyneműek. — Naivságukat nemcsak egyéni jellemük, de nyelvük és beszédmódjuk sajátága is fokozza.

gokat s érdekeiket az iparhatósági ülésekben, e mellett ipart-stületét alakulva a tanonczok és segédek ügyét a törvény gyakorlatai között érdekeikhez képest a jövő haladására kezdőbe vehetik, elkészíthetik, végre a burocrati önkénynek is az iparlapstromok nyomtatványok szerinti eljárás szabályozás által anynyira-menyire eleje van véve.

A hivatolt mai kor emberei nem hagynak bizonyosságot nélkül, hogy valamint létezett egykor cseh — úgy létezik ma bureau önkény, léteznek visszafélések és a kereslet s kínálat mérvét megítélni nem bíró, az iparosok érdekeire igazaira fel nem érző hivatalos közegek is kerülnek közbe; nem hagynak bizonyosságot nélkül, hogy ezen önkény egyik, mint másiknak veleszületett gyengesége a kontár irtás ezen szakában.

De legyen elég ennyi bevezetésnek, tárgyaljuk a dolgot, mint a hogy a homlokirát is jelzi.

A fennálló ipartörvény életbe léptetése után kevés idővel szokatlan mennyiségű iparkönyvek és nyomtatványok érkeztek hozzánk is, és lábra kapott azon vélemény, miként az úgy betanuláshoz tanoncz évek, személy szaporítás kívántatnak, tehát ez érdemben a defizittel küzködő városi kögügyök személyzet szaporítás s legalább a főügyintéző hivatalának állandóságával fog meghatározottan, — azonban a munka megosztás s delegálás rendszere nálunk oly szerencsésen vitetett kereszttel, hogy a munka és ügy feltegyelőnek ezekből mi teher sem jutott.

Erre az iparhatósági megbizottak az iparosok által megválasztattak, sőt akkor először — mert azóta soha sem — tanács ülésre is meghívattván munka és működésre beosztattattak.

Ekkor a fennálló három ipartársulat érzetében annak, miként az egykor őket megillető támogatási gratiát az iparhatósági könyvben átengedni a reménybeli iparstületnek — tanonczokat s segédeket magukra hagynya s a társulat pénzét markába szorítva — magányba vonult; s azóta a tagsági díjak nem fizettetnek, a segédek kórházi ápolás a könyvtelk rendbe levő átutazó idegenek pedig éjjeli szállás nélkül maradtak.

A szives olvasó becses figyelmének felkérése s becses engedelmével példákat hozok fel arra nézve, hogy az iparhatósági megbizottak az iparstület támogatása, irányadása, buzdítása nélkül a bureau önkényével szemben vajmi keveset, vagy épen semmit vagy rosszabbat a semminel tehetnek. — Bureau ur! mi lapstromok vizsgálatára vagyunk elő állítva sziveskedjék mutatni az A. B. C. D. E. egyforma rovatul lapstrom s nyilvántartású könyveket. — De hát ezekben csak az új törvény hatálya alatt keletkezett iparjogositványok közli engedélyek vannak bevezetve, az okmányok, ipar álladékaiban történt változások rovatai miért, hogy mindentűt tressék? A fényképezés pedig miniszteri döntvény szerint ma már nem iparos, miért nincs törölve? A városi előjárás az új törvény hatálya alatt létesített vágóhíd telep engedélyezését még csak be sem vezetett? hát az okmányok hol állanak, meg a régi ipar sorkönyv? Bureau: Az okmányok az iparhatósági központon őrzettek, a régi sorkönyvvel együtt; ide érkezett határozati utasítás nélkül egy nevet vagy az iparálladékaiban egy változást sem vezetheték a könyvekben keresztül, valamint semmit azokból nem törölhetek. Hát az árverési végeladási s pénzintézési F. G. nyilvántartási könyvek hol vezetettek? B. Itt vannak a díjak és pénzintézetek Napló-jával együtt. Hát itt van a pénzár s mibe írja a pénzárnok elszámolásait? B. Nem itt van, hanem a város gazdánál; beírom én is, egyeztetjük a tételeket, vonatkozásokat a nyilvántartásokkal.

Egy cigány származásu ifju komoly igyekezet után a jogi tanulmányokat is végzevén járásbíró lett; midőn egy téglavető cigányt hoztak, kérde: — „Hát minek kellett neked lapnod?” — „Hát instálom, tetszik tudni, hogy mi szegény cigányok nem elhettünk meg lapos nélkül,” hangzik cigányos dialektussal a mentegető válasz. — „No lásd, azért nem szükséges lapos, hisz én cigány vagyok, még sem lóptam soha sem,” — szóla a bíró. — „Várd el a végít — tekintetes uram, — csak lementén kell dicserni a napot,” felelé a téglavető.”

— Meltóságos uram, — mondá a zsidó egy bírónak a királyi táblánál — három éve, hogy ügyemet ide a királyi táblához felebbeztem, s mind e mai napig nincsen ellátva; kérem méltóztatassanak e'ntezni. A táblai bíró elmondja nagy kedvetlenül, hogy nem került rá a sor, de különben sem siet a zsidók ügyének elintézésével, mert ők a Jézus Krisztust keresztre feszítették. — Hja, kérem — szolt felhevültén a zsidó — minek nem felebbeztek a Jézus a királyi táblához, ugy megmost is élne.

Örmények és székely naivsága ország-szerte ismeretes. Nem idezek én erre példát, ugysis hosszásra nyult ez az ártatlan czikk.

S most már, kedves olvasóm azon megjegyzéssel veszek búcsút, hogy nagyon uavivóval, ha azt hinnéd hogy e közlemény eredeti, mert abban csak az az egy eredeti van hogy nincs benne semmi eredeti.

Kanizsay Endre,

Imdnak.

Most, hogy zsendülve nyilik életed, Nem is tudod: beh szép a kikelet; Akkor tudod meg csak, ha már magad Ósz jóvel állsz majd kék ege alatt.

Ugy vagy te is most, mint a ki meleg Szobából nézi a hideg telet, S csak akkor érzi, mikor kikerül, Hogy milyen jó volt a meleg belül!

Ancsinak.

A mig gyerek vagy, komoly sohse légy, Vigan éld a nap minden idejét, Kacaját kacajra váltson ajakad, Játekid soha el ne fogyjanak.

Mert gyermekegség hamar elszalad, S majd jól fog esni, hogyha azalatt, Míg lelked búsan tűnődve mereng, Egy vig kacaját a multból visszacseng. . .

Pirosdnak.

A mig csak el nem alkonyul napod, Híven megőrizd ezt a kis lapot; Legyen fakó bár mindenik sora: Hideg közönynyel el ne dobd soha.

Mikor sirunk is less feledve rég, Elbétűzi majd az új nemesedék, És így fog szólni: „Beh jó lehetett, Kit a költő oly nagyon szeretett!”

Jabak Ödön.

Naivság.

(Vége)

Még azt is naivnak találhatjuk, ha a gyalogló legátus megszólítja a mellette szeke

Vizsgálatok a körponti iparsorkönyvek dekuzunk kézmű iparmadaj okmányok sok, az okmányok kereszttel alatti könyvtőlve? Vá dítottott-e volt-e az ö kerve s be könyv itt a ló, marh tej, tejfel iparosok s zók kihagy már régen lapstromok külön iktat téhat a min vannak írá

A vég a lapstrom mány van, felállítatni eljárisi je ninc, ha e egyebírnt, hatóság elk megvált sem volt iparos hogy gálók: elej panszáköny nyok? B. rítján vété V. Hát a H fel jegyzők

Azt h homlokzato de meg va hatóságí me nehezen meg jelentés el terium meg tetü jelenté az iparható rendellenésé gyvek tá elöb.

Rossz valamely tásban a gajjak, eze megalakítá megválaszt dent hatal

Avat den tájék miként az törvény sz felelni, pé zetőt tartó sításra érd henzegésük kik a polití

az abszolú korszak al hanem más értelmében csakis meg

E van minden ip beízet, a maradt.

Ugyan ha meghat tozások be jelen a nap sőt hivatali tetések, sze esetben se vasárnap v

ezenkívül a szabadulása lenni fog a bent jártas

Amaz kormány m lenség, m ben megfó nem tartozt sem az ip zására, mi élesék és a hitva-e az hid kérdése kimondotta

miert nem az iparható frt mulaszt nélkül fele vezetése?

Akar kereslet, e tatlan bea is hosszur csak azt j iparos nem meg a bon mondani, e járásról v 100 forint ményem e

meg van, mint polga mint egyse akarok m minden

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás. Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy egy sas és MOLL A. sokszorosított czégo rajható.

Nyári gyógyítás. Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörce, nyálk, gyomorégés, székrekedés, májbetegségek, vertolulás, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Őszi gyógyítás. Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Téli gyógyítás. Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer a mindenkorra és szívélyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko P. J. lelkész Honnentschlag ban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZÉSZ ES SO

Legjobb bedörzsölő-szer Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyet és aláírását viseli.

köszvény Bedörzsölésul sikeres használati köszvény, csusz, mindennemű testfájdalmak és benuzásnál; borogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen roszulát, hányás, kolika és hasmenésnél.

CSUZ Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.

és minden Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerártaiban anyag kereskedéseiben.

meghülesi betegségek ellen. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Ket üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszész és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mely tisztelettel
Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Tamássy Károly gyógyszer. Tóth Béla gyógyszer. Szent-Királyi és Kalenda, Gerébi Fülöp.

»Korona-forrás« legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyuviz raktár Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep áruacsarnoka

a j a n l:
valódi

tokaji aszu gyógybort,

szegszárdi, egri (bikavér), sashegyi vörös borokat; kitűnő jamaikai rumot, teát, teasüteményt, finom liqueröket, — francia, magyar cognacot, Liebig-féle huskivonatot, — Nestel-féle gyermek tápliszet, császár-olajat, petroleumot, Flóra-gyertyát; — továbbá mindennemű pinczegazdasági czikkeket, ugyszintén fűszerárakat legjobb minőségben jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett.

Tisztelettel
Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debr. fióktelep áruacsarnoka.
N.-várad utca, megyeház mellett.

»Korona-forrás« legtisztább és legolcsóbb égvényes savanyuviz raktár Debreczen és vidékére.

FOG-ELIXIR, FOGPOR ÉS FOGPASTA

FŐTISZTELENDŐ ÉS KEGYES „BENEDEK-RENDŰ“ SZERZETESEKTŐL

Soualici apátság Girondoban.
Prior: Dom Maguelonne.
2 arany érem:
Brüssel 1880. — London 1884.
A legmagasabb kitüntetések.

Feltaláltott: 1373-ban Pierre Boursaud Prior által.

A főtisztelendő és kegyes „Benedek rendű“-ek fog-elixirjének minden napi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vízben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyítja a lyukas fogat, melynek fehére fényt és szilárdságot kölcsönöz, a mellett a foghúst erősíti és epen tartja. Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmőket ezen régi és hasznos készítményre felhívjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedül óvszer a fogfájás ellen.

Ház alapítottott 1807-ben. SEGUIN Bordeaux 106 és 108, Főúgyhők: Rue Croix de Sequoy.

Kapható minden nevezetesebb illatszertár-kereskedésben, gyógyszerártaiban és gyógyszerártaiban (drogue) kereskedésekben.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA
Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.
Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK
gyors és pontos elkészítésére;
elvállal: tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat; díszműveket arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *
diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KAROLY ház.

Először
Helyben
Egy évre
Fél évre
Negyed évre
Egyes
A lap szellemi
don közlemény
1888. 10. 24.
Bak. — a szerk
mentve

Előzetes
FELTÉTELEK
OSZTÁLYOK
Kereskedésben
talán KUTASI
nyomdájában

A német
teremni a
híros bolga
kus azt sőt
térképe nem
pedig olyfor
ség, már t
olasz közele
országgal és
lesz a küdel
Az orosz
a szövetséges
togatást visz
Svédors
metország a
megtartja m
óriási földdel
álló Lengyel
főherceggel
biát, Német
Belgium szá
Franciaország
Nizzát és Sz
végkép lehet
terjeszkedés.
A belga
terjeszkedni
hető, hogy
a labát a
hogy az ok
bekebelezi.
Folytat
ges három n
ten s mint
már is meg
dés végleges
Ez meg
tesült diplom
a hatalmak
bolgár fejed
Hogy e
Oroszországg
látható, mert
nem jelent, m
hatalmak mo
koznak a Ba
mondva a K
lyeknek gyök
politika főt
Ha teh
talmak részé
változtatás,
ország sem
ily módon c
csak tiltakoz
verrel kél a
Nem al
a tavasz bea
történi nem
részen Európ
Már is
az orosz sajt
hogy az orosz
szövetkezett
jesen tehetet
uralja. Ugya
azt is, hogy
kell kezdenie
séggel, vagy
nemek enged
akarattuk sze
Hogy a
rúliert tervet
szövetleg ug
lamit s eg
ményei csá
Európa tér
jen kereszt
meghatároz
nek is ily
a hadjárat
len, hogy
ok nélkül
jönni, hogy
vetséget,
hangoztatva
kek védelm